

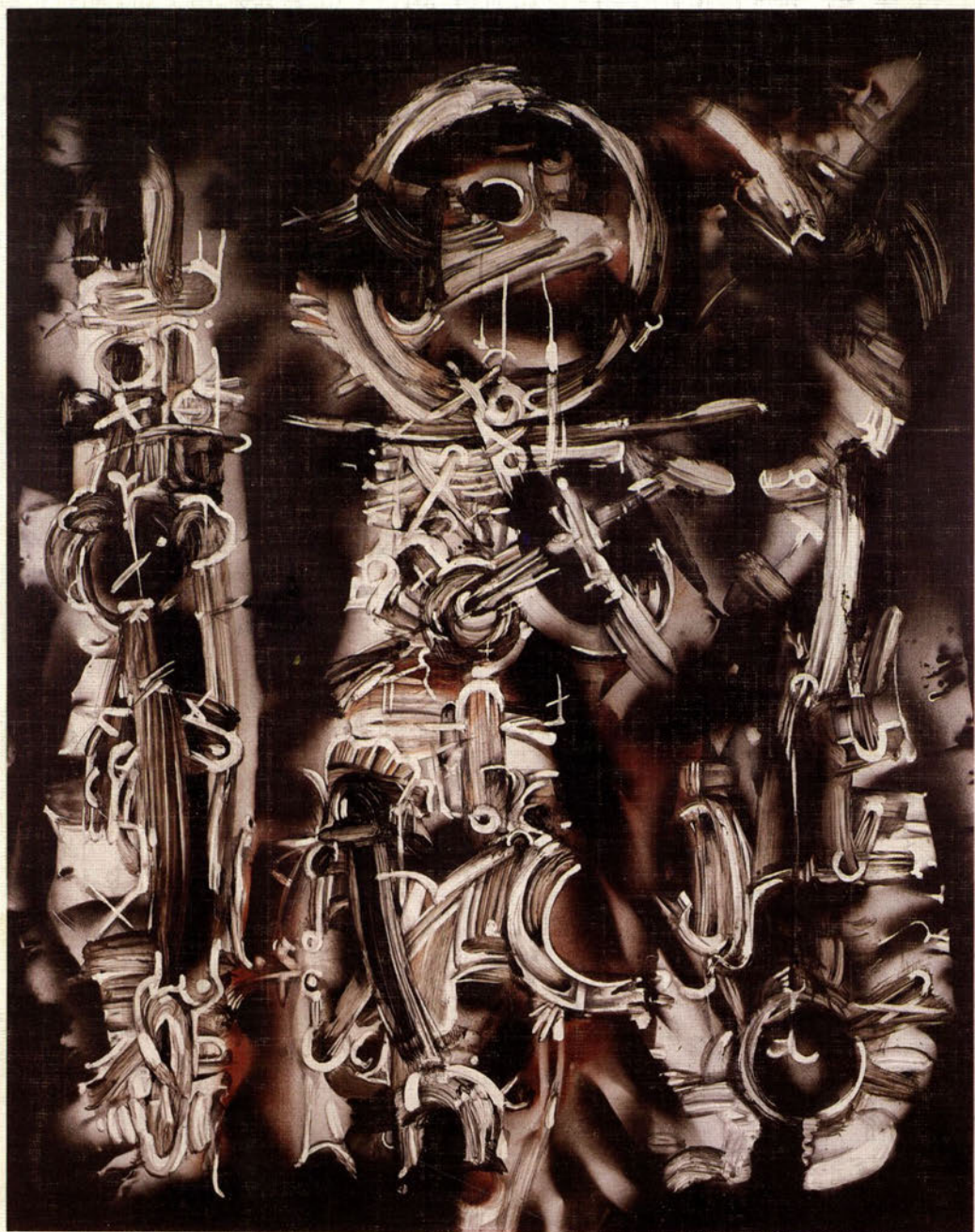
ศิลปากร

นิตยสารขอมบรมศิลปากร

กรมการช่างศิลปกรรม

ปีที่ ๒๘ เล่ม ๔ กันยายน ๒๕๒๗

ISSN 0125-0531

สารบัญ

ระเบียบภาพ:จิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดหลวงราชสังฐาน พะเยา	๑
จิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดหลวงราชสังฐาน ภัทรุตม์ สายะเสวี	๑๗
กรณีตัวอย่างการพังทลายของวิหารวัดหลวงราชสังฐาน พะเยา สุรพล ดำริห์กุล	๒๖
ลูกปัดโบราณ ณัฐฐภัทร จันทวิษ	๓๖
เหรียญเงินตราสมัยทวารวดีพบที่จังหวัดลพบุรี ภูธร ภูมะธน	๕๕
บทบาทของสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัย กลุ่มไชยา กับประวัติศาสตร์ อารยธรรมเอเชียอาคเนย์:แนวความคิดเบื้องต้น อนุวิทย์ เจริญศุภกุล	๖๔
การสำรวจและวิจัยจารึก ๑.๔.๑.๑. กุ้ยบ้านค่ายเจริญ ฮันส์ เพนธ์	๘๑
ศิลปินที่น่ารู้จัก: ครูธงไชย โพธิ์ยารมย์ ปัญญา นิตยสุวรรณ	๘๓

การสำรวจและวิจัยจารึก

๑.๔.๑.๑

กู๋บ้านค่ายเจริญ

Hans Penth ที่ปรึกษาโครงการวิจัยจารึกล้านนา/ คลังข้อมูลจารึกล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตัวอักษรในวงเล็บเหลี่ยมเป็นอักษรที่อ่านไม่ชัด ตัวอักษรในวงเล็บกลมเป็นอักษร
เพิ่มเติมของข้าพเจ้า จำนวนจุด เช่น...แสดงจำนวนโดยประมาณของตัวอักษรที่
อ่านไม่ได้ใช้จุดแทนตัวอักษร อักษรระหว่างเส้นขีด / / หมายถึงอักษรจารึกที่
แปลงมาแล้วเป็นอักษรปัจจุบัน เครื่องหมาย หมายถึงอักษร ๒ ตัวที่เขียนเชื่อม
ต่อกัน แบบอักษรควบ เช่น / หุม/ จุดใต้อักษร เช่น / หุ/ แสดงว่าในจารึก
ตัวอักษรที่ตามมา เขียนอยู่ใต้อักษรที่นำหน้านั้น เช่น / หลาย/ หมายถึงว่าใน
จารึก ตัว / ล/ เขียนอยู่ใต้ตัว / ห/

/ อุ / = อ (ค-คน)

/ ्ह / = ्ह / ฬ (ในจารึก ไม้หันอากาศเชื่อมต่อกัน)

/ ข / = ข (ข-ขวด)

/ ๑ / = ไม้โก่ง

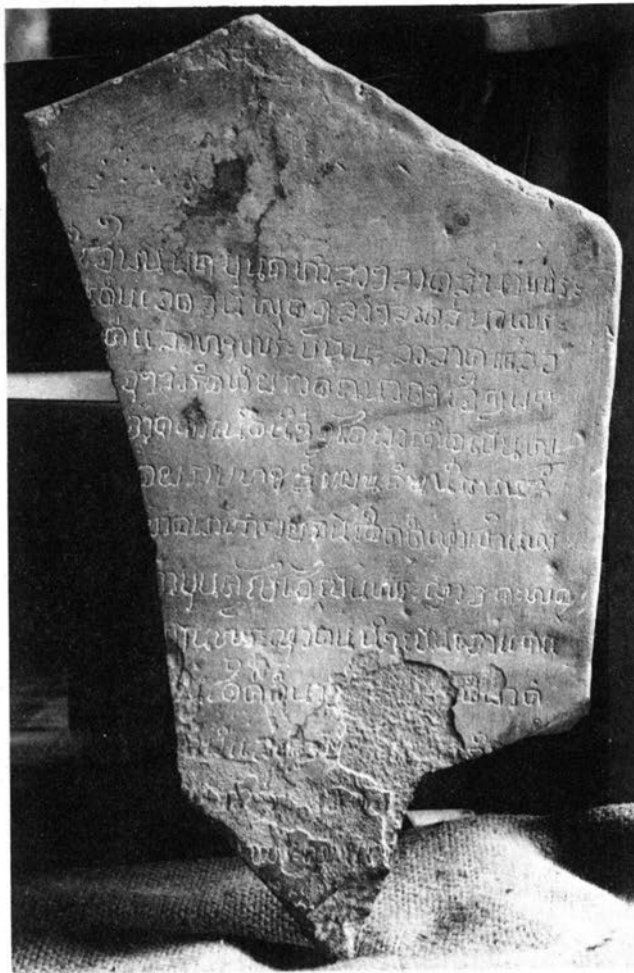
ทะเบียนประวัติจารึก

- ข้อความย่อ - ข้าพเจ้าสร้างพระพุทธรูป ๑,๐๐๐ องค์ พร้อมทั้งศาลา ปราภรณ์นาขอเกิด เป็นพญาจักรพรรดิ ปราภทั้ง ๔ แผ่นดิน และที่หลังขอเกิดในสำนัก พระอริยมตไตรย
- Summary - I made 1,000 Buddha images and constructed a sālā. In my future lives, I wish to become a universal monarch ruling the four continents, and then be reborn close to the Buddha Ariyametteyya.
- วัดฤจารึก - แผ่นหิน สีเทา แตกเหลือเพียงด้านขวาของท่อนบน
- ขนาดวัดฤจารึก - ๕๓/ ๓๔/ ๕ ซม.
- ที่ตั้งดั้งเดิม - วัดแห่งหนึ่ง สันนิษฐานเป็นวัดเดียวกันกับวัดร้าง ที่พบศิลาจารึกหลักนี้
- ที่พบ - ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๖/ ค.ศ. ๑๙๕๓ พบในวัดร้าง (ชาวบ้านเรียกกุ) ไกลหมู่บ้านค่ายเจริญ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย (สัมภาษณ์ กลุ่มบุคคล ๒๕๒๕)
- วัดร้างดังกล่าวตั้งอยู่ ทางทิศตะวันออกหมู่บ้านค่ายเจริญ กลางทุ่งนา ทางทิศตะวันออกวัดราษฎร์เจริญ ๗๒๐ ห่างจากวัดราษฎร์เจริญ ประมาณ ๑.๒ กม. ทางอากาศ และตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของศูนย์ กลางตัวเมืองเชียงราย^๑ ๘๗๐ ห่างจากศูนย์กลางตัวเมืองเชียงราย ประมาณ ๑๑.๕ กม. ทางอากาศ (ฮันส์ เพนธ์ สํารวจ ๒๕๒๕)
- Map 1:50,000 Sheet 4970.1 Series L 708
Map 1:50,000 Sheet 4984.7 Series L 7017
GS 988.021 Elev. 390 m Site No. 404
- ที่อยู่อื่นๆ - ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๖/ ค.ศ. ๑๙๕๓ นำไปไว้ที่บ้านนายอินคำ ดวงมูล บ้านราษฎร์เจริญ และต่อมานำไปไว้ที่วัดราษฎร์เจริญ (สัมภาษณ์ กลุ่มบุคคล ๒๕๒๕)
- พ.ศ. ๒๕๑๕/ ค.ศ. ๑๙๗๒ นำไปไว้ที่วัดมิ่งเมือง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (บันทึกของพระปัญญากรโมลี ดิฉบนแผ่นศิลาจารึก)^๒

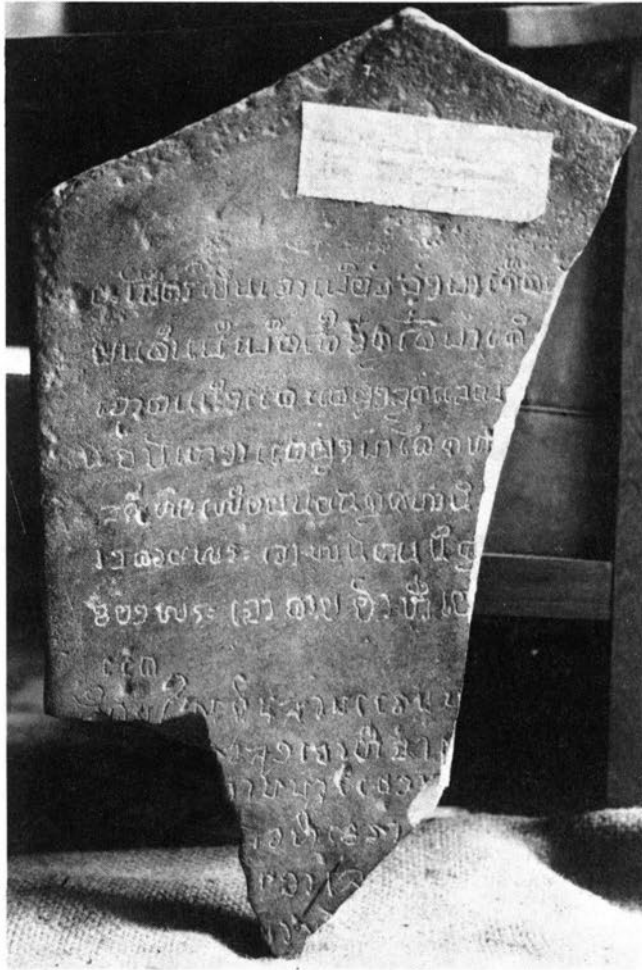
^๑ ทางโครงการวิจัยจารึกล้านนา กำหนดเอาวัดกลางเวียงเป็นศูนย์กลางของตัวเมืองเชียงราย.

^๒ พระปัญญากรโมลี รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย เจ้าอาวาสวัดมิ่งเมือง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.

ที่อยู่ปัจจุบัน	- วัดมิ่งเมือง (อินส์ เพนธ์ สํารวจ ๒๕๒๔)
จารึก	- ด้านที่ ๑. บรรทัด ๑-๑๔ ... ด้านที่ ๒. บรรทัด ๑-๑๔ ...
ขนาดเนื้อที่จารึก	- ด้านที่ ๑. ๓๖/ ๒๘ ซม. ด้านที่ ๒. ๓๖.๕/ ๒๕ ซม.
ภาษา	- ไทยยวน
อักษร	- สุโขทัย
ตัวเลข	-
สำเนาจารึก	-
ภาพถ่าย	- ๒๔/ ๘/ ๘-๙ ๒๕/ ๒๒/ ๑๑-๑๗
บรรณานุกรม	-

จารึก ๑.๔.๑.๑ กู่บ้านคำขะเจริญ ด้านที่ ๑

จารึก ๑.๔.๑.๑ กุบ้านค่ายเจริญ ด้านที่ ๒

อักษรแปลง

ด้านที่ ๑

(๑) ... ใจม้นมกั บุนกัทำสางสาดสน่าพระ	(๘) ... [ที]า บุนคู้ไปไดเปนพระญาจักกะพจ
(๒) ... เเดินเจตณั พุดกุสางสาดสน่าพระ	(๙) ... เปนพระญาดนนิ่งเปนเจ้าแก แ
(๓) ... ค่แลวทจั พระบณั นะสาลา ค่แลว	(๑๐) ... นั ไคค่ดีนา.....ดี [ม] าคี
(๔) ... จุงสัาริดที่ผราดถนาตจั ใจกุมกั	(๑๑) ... มีแ [ล]
(๕) ... จากกาเนดินนี้ขัฎไคมาเกิดเปนพ	(๑๒) ...
(๖) ... ดพราบทจั สีแผนดินนี้แมน [ซี]	(๑๓) ... พระญาแ...
(๗) ... [อ]าตมาทำรายณนั ไคค่ดีญาไหแพ	(๑๔) ...

ด้านที่ ๒

(๑) [เ]ไม่มีตรเปนเจาเมือจลงมาเกิด... (แ)	(๘) แด
(๒) ผนดินนี้เมือใดข้กูใดมาเกิ[จ]...	(๙) ปี่ [ดบ] ไสเดินสามแรม [บ] ...
(๓) เจาตนนิ่งแดแต่ฝูงลูกแลเม[ย] ...	(๑๐) ... [จ้]ลูงเจาหีจ้า...
(๔) [นั]อนั หงาแต่ฝูงมาใดก[ิ]...	(๑๑) ...าบมาแดง...
(๕) สกั เทือเพื่อผนอ้น กูก่ทำน[ิ]...	(๑๒) ...ไวหิเขรา...
(๖) รางดวยพระเจาพหุ ตนนิกุ...	(๑๓) ...เขา [เล] ...
(๗) ของพระเจาตายอยาหีเอ...	(๑๔) ...

คำอ่านปัจจุบัน

ด้านที่ ๑

(๑) ...ใจมันมัก ^๑ บุญ กระทำสร้างศาสนา
พระ	(๗) ...อาจมาทำลาย ฉันทไคก็ดี อย่าให้แพ้
(๒) ...เดือน ๗ วันพุธ กุสร้างศาสนาพระ	(๘) ...ทำบุญกุไป ^๓ ได้เป็นพญาจักรพรรดิ
(๓) ...ก็แล้ว ทั้งพระบรรณศาลา ^๒ ก็แล้ว	(๙) ...เป็นพญาตนหนึ่ง เป็นเจ้าแก่.
(๔) ...จงสำเร็จที่ปรารภนา ดังใจกูมัก	(๑๐) ... (ฉั)นไคก็ดี...
(๕) ...จากกำเนิดนี้ ขอกูได้มาเกิด เป็นพ	(๑๑) ...
(๖) (ระมหจักรพรรดิ) ปราบทั้ง ๔ แผ่น
ดินนี้ แม้น.	(๑๒) ...
	(๑๓) ...พญา...
	(๑๔) ...

^๑ มัก = ชอบ

^๒ บรรณศาลา = ศาลาที่มุงหลังคาด้วยใบไม้ หรือหญ้าคา

^๓ ไป = ไม่

ด้านที่ ๒

- (๑) .ไมตรี^๔ เป็นเจ้า เมื่อจะลงมาเกิด(เป็น)
...(๕)
(๒) ผ่นดินนี้เมื่อใด ขอฎได้มาเกิด...
(๓) เจ้าตนหนึ่งแต่^๕ แต่ฝูงลูกและเมีย...
(๔) .อันเหง้า^๖ แต่ฝูง มาได้กระทำ...
(๕) สักเทื่อ^๗ เพื่อผลอันฎกระทำนี้...(สร้)
(๖) วางด้วยพระเจ้าพันตนนี้^๘ ฎ...
(๗) ของพระเจ้าด่าย^๙ อย่าหื้อเอา(ออก)...^{๑๐}
(๘) แด
(๙) ปีดับไล่เดือน ๓ แรม...
(๑๐) ...
(๑๑) ...
(๑๒) ...ไว้หื้อเขา^{๑๑}...
(๑๓) ...เขา...
(๑๔) ...

^๔ ไมตรี = พระอริยมตไตรย คงจะปรารภนา

ให้เกิดไกล้พระอริยมตไตรย

^๕ แด = คำจบประโยค

^๖ เหง้า = ต้นวงศ์ตระกูล

^๗ เทื่อ = ครั้ง

^๘ พระเจ้าพันตน = พระพุทธรูป ๑,๐๐๐ องค์

^๙ ด่าย = เพียง โดยเฉพาะเท่านั้น

^{๑๐} ดูเหมือนว่ามีการถวายเป็นกัลปนา หรือคน
ด้วย และห้ามถอนออก

^{๑๑} ไว้หื้อเขา = สั่งให้เขา (ปฏิบัติ...)